

**UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA**

**BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM**

2016-2018

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE**

**Lucie Olešovská**

**Cesta na Olymp a dolů**

**Vrcholy a pády neslavnější české gymnastky Věry Čáslavské**

Praha 2018

Vedoucí bakalářské práce: doc. Mgr. Petr Kaňka

**JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE**

**BACHELOR FULL-TIME STUDIES**

2016-2018

**BACHELOR THESIS**

**Lucie Olešovská**

**The way to Olymp and back**

**The tops and falls of the most famous czech gymnast Vera Caslavka**

Prague 2018

The Bachelor Thesis Work Supervisor: doc. Mgr. Petr Kaňka

## **Prohlášení**

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 6.3. 2018

Lucie Olešovská

## **Poděkování**

Velmi ráda bych poděkovala všem v mém okolí, kteří mě po celou dobu tvorby této bakalářské práce podporovali a k její zdárné finalizaci ustavičně motivovali. V první řadě si velké díky zaslouží doc. Mgr. Petr Kaňka, jehož připomínky a celkové vedení této práce měly značný vliv na její dokončení. Dále chci poděkovat všem mým nejbližším, kteří mi cennými postřehy a názory postupně pomohli práci dotvořit.

## **Anotace**

Má bakalářská práce se zabývá shrnutím osudových okamžiků v životě úspěšné české sportovkyně Věry Čáslavské. Důraz je kladen jak na její profesionální sportovní kariéru, tak i politické přesvědčení a v neposlední řadě rodinný i soukromý život. Všechny tyto oblasti popisují poslopně tak, jak Věře Čáslavské přicházely do života a jak se s úspěchy či neúspěchy vyrovnávala.

Cílem mé práce je komplexně nastítnit zlomové momenty jedné z našich nejúspěšnějších sportovkyň v dobovém kontextu a s přihlédnutím k důležitým okolnostem, které následnou podobu značně ovlivnily.

## **Klíčová slova**

Izolace, gymnastika, manifest, Mexiko, okupace, protest, sport, úspěch.

**Annotation**

My bachelor thesis deals with a summary of the fateful moments in the life of successful Czech sportsman Věra Čáslavská. Emphasis is placed both on her sporting career, political beliefs and on her family and private life. All these areas sequentially describe as they came to Vera Caslavská's life and how she balanced the successes or failures.

The goal of my work is to outline the breakthrough moments of one of our most successful athletes in a contemporary context and taking into account the important circumstances that have greatly influenced the subsequent form.

**Keywords**

Isolation, gymnastics, occupation, manifest, mexico, protest, sports, success.

<b>ÚVOD</b> .....	<b>8</b>
<b>1 DĚTSTVÍ</b> .....	<b>10</b>
1.1 Není všechno zlato co se třpytí.....	11
1.2 Mládí Věry Čáslavské.....	14
1.3 Dospívání – první krůčky .....	14
1.4 Propracování se na vrchol.....	16
<b>2 POLITICKO-SPOLEČENSKÝ KONTEXT DOBY</b> .....	<b>22</b>
2.1 Manifest 2000 slov .....	23
2.2 Život před olympiádou .....	25
<b>3 OLYMPIJSKÉ HRY V MEXIKU 1968</b> .....	<b>26</b>
3.1 Svatba snů.....	28
<b>4 KARIÉRNÍ OBRAT</b> .....	<b>34</b>
4.1 Návrat do Mexika 1974-1978.....	34
<b>5 REVOLUČNÍ ROK</b> .....	<b>39</b>
5.1 Práce na hradě.....	40
5.2 Rodinná tragédie .....	41
5.3 Život v ústraní.....	43
<b>6 NÁVRAT NA VÝSLUNÍ</b> .....	<b>44</b>
<b>ZÁVĚR</b> .....	<b>47</b>
<b>SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ</b> .....	<b>48</b>
<b>SEZNAM OBRÁZKŮ</b> .....	<b>50</b>

## ÚVOD

Věra Čáslavská, nejnámější sportovní gymnastka jak napříč českým sportovním prostředím, tak velmi pravděpodobně i v zahraničí. Nepochybně lze říci, že ani zdaleka nepřipomínala běžné ženy té doby. Byla plna odhodlání, skrytých nadějí, a především nezdolné touhy být tou nejlepší a dokázat vše k čemu se odhodlá. To platí jak v jejím životě sportovním, společenském, ale tak i osobním. I když zrovna ten nebyl v mnoha ohledech vyloženě záviděníhodný.

Při detailnější znalosti jejího pestrého osudu, byla bezesporu osobou, která v jednom životě prožila více vzletů a pádů než většina jejích současníků. V jistých ohledech lze říci, že je rozporuplnou osobou na poli sportovním, ale i po stránce osobní.

I přes zjevný vliv a přínos nejen českému sportu, ale i v dalších prospěšných oblastech, lze bohužel velmi obtížné najít k osobě Věry Čáslavské zdroje, které by nebyly jednostranně, či politicky zabarveny. Po podepsání manifestu 2000 slov byla po roce 1968 vymazána z veřejného života. Z této doby chybí jakékoli faktografické podklady k její osobě, z nichž by bylo reálné čerpat a obohatit tak tuto práci o její víceméně skrytý a málo známý život v tomto těžkém období. K dispozici je tedy pouze biografie vydaná v roce 2012, která mimo jiné popisuje vývoj událostí mezi lety 1968-1981, ovšem poměrně stroze a neúplně. Teprve až po sametové revoluci v roce 1989 skončila tabuizace její osoby a díky demokratickým poměrům a otevřenému pohledu na věc vyšlo mnoho článků a rozhovorů, které se vracely k průběhu jejího života a ospravedlňovaly její určité kroky. Režisérka Olga Sommerová natočila v roce 2012 dokument s názvem Věra 68, který v jedné hodině a čtyřiceti minutách shrnoval osobní život Věry Čáslavské, vývoj její sportovní kariéry a také sentimentální a rozporuplné okamžiky, o kterých se do té doby příliš nemluvalo a zůstávaly tak trochu v pozadí ostatních událostí.

Téma se bohužel stalo nejvíce aktuálním až v okamžiku úmrtí Věry Čáslavské 30. června 2016. Cílem této práce je proto vytvořit objektivní ucelené dílo o této sportovní ikoně.

První část je věnována jejímu dospívání a všem cestám, které ji formovaly a dovedly až k jejímu sportovnímu vrcholu. Na tomto vrcholu se konečně rozvinul i její osobní



život, který přinesl spoustu krásných chvil, ale i chvil plných rozhořčení, smutku a deprese.

V další části je rozebrána politická situace v Československé republice během roku 1968 a její podpis pod manifestem 2000 slov, který poté navazuje na olympijské hry téhož roku v Mexiku. Tyto hry se pro ni staly osudovými. Po olympiádě, ze které se měla vrátit jako hrdinka, se však vrátila jako vyděděnc společnosti, který byl odsunut na okraj a zde zanechán svému osudu. Po několikaletém pobytu v Mexiku se vrací zpět a její situace se stabilizuje. V další části je popsána její spolupráce s prezidentem Václavem Havlem a její následné vyhoření, ke kterému se přidala rodinná tragédie, která změnila směřování jejího vývoje jak v osobní, tak i v pracovní sféře.

Jaký vliv měla její kariéra a prostředí ve kterém vyrůstala vliv na její osobní život v dospělosti? Měla několikrát šanci emigrovat, ona se však rozhodla zůstat v Československé republice, kde ji stále perzekuovali? Kolikrát se dokázala ze dna dostat zpět na vrchol a jak skončil životní příběh naší neúspěšnější sportovkyně? Na tyto a další otázky bych ráda odpověděla ve své bakalářské práci.

# 1 DĚTSTVÍ

Věra Čáslavská se narodila do rodiny, kde již dvě dcery byly. Později k nim se vši radostí přidal i čtvrtý kluk. Věra se narodila v květnu roku 1942. Ač by se zdálo, že v rodině Čáslavských byly tři dívky a jeden hoch, od jejího útlého věku ovšem nebylo zcela patrné, že se jedná o holčičku, jelikož tělesnými proporcemi připomínala spíše chlapce. To v jejím pozdějším dospívání podpořil i fakt, že Věra měla neustále kázeňské postihy za své chování a více než se slečnami se kamarádila s chlapci.

Tatínek ji brával ještě jako tříletou na Štvanici do parku. Tam uviděla skupinu, která nacvičovala akrobacii. Ona začala akrobaty napodobovat a vedla si velmi dobře. Až tak dobře, že vedoucí skupiny začal tatínka přemlouvat, aby jim Věru nechal na opatrování.

Od té chvíle Věra dělala už jenom kotrmelce, hvězdy a kotouly, nebyla k zastavení. Tím, že byla velmi energická a k neuhlídání, ji tatínek zakázal dělat akrobacii bez dozoru. Jednou však Věra přišla domů a byla nezvykle tichá. Tatínek vytušil zradu a Věru prozkoušel.

*“Vypozoroval jsem, že si nějak často sahá na rameno, tak jsem na ni ušil boudu. Když byly všechny děti pohromadě, povídám: “Kdo se mnou půjde odpoledne do ZOO, ať se rychle přihlásí!” Věra chtěla být jako obvykle první, zapomněla na svoje rameno, zvedla bleskově hlavu a zasykla bolestí.” (Čáslavská, 1972, s.26)*

Verdikt doktora-zlomená klíční kost.

V sedmi letech se zhlédla v krasobruslení. A jako vždy předtím se do toho pustila s vervou. Jednou, když se na ní tatínek přišel podívat, tak byl na stadionu hlouček lidí, kteří něco pozorovali a smáli se. Když přišel blíže viděl, že uprostřed je malá Věra, která dělá krkolomné skoky a neustále přitom padá na zem. Na patě se otočil a šel raději domů. Když se Věra navečer vrátila, byla samá modřina a odřenina.

## 1.1 Není všechno zlato co se třpytí

Věra byla velmi nadaná a velmi čiperná. To sebou ale neslo i to, že byla velmi neposedná a obvykle dělala různé vylomeniny. Nebála se ani poprat s klukem, když to situace vyžadovala. Jednou vztáhla ruku i na svého mladšího bratra.

*“Věra nám takhle zpestřovala život dost často – den co den jsme trnuli, jestli je ještě celá a co zase provedla. (...) Ostříhala mladšího bratříčka, Vaška. Do té doby měl krásnou blondátou, kudrnatou hlavičku jako jezulátko. (...) Když jsme toho chudáka spatřili s hlavou jako koleno, mohla nás ranit mrtvice.”* (Čáslavská, 1972, s.28)

Rodiče ji drželi zkrátka. Hlavně potom tatínek, který ji vychovával k disciplíně a pořádku. To se možná později projevilo na výchově jejich vlastních dětí, které měly volnou ruku téměř ve všem. Věra si ovšem musela vše vydržet sama. Jediné věci, které dostávala od rodičů zadarmo, byly dárky k Vánocům a k narozeninám. Za vše ostatní si musela zaplatit svými vlastními vydělanými penězi. Proto peníze z její první brigády na žních padly za plesové šaty a první trikot si sama přešila z obyčejného trika. Místo přepychových gymnastických bot měla obyčejné trepky. Ale dle jejích slov, i bez opravdových gymnastických cviček se dá gymnastika dělat.

Své pohybové schopnosti nejspíše zdělila po svém otci, kterému nebyl cizí žádný sport. Nejvíce se však věnoval fotbalu. Hrával za Louny a ke sportu se nikdy neotáčel zády, ač mu jeho vlastní otec hraní tohoto sportu zakazoval.

Jednoho dne vzala maminka celou rodinu do Národního divadla na Labutí jezero. Tam vznikla vášeň všech tří sester pro balet. Po tomto večeru se děvčata stále snažila o piruety a z normálních bot si dělaly boty baletní (uřezávaly špičky), čímž boty zcela ztratily svou funkci. (Čáslavská, 1972, s. 31)

A tak se rodina při všeobecném hlasování rozhodla, že se holky zapíší do baletu. Mladé Věře byly tehdy tři roky. Do baletu ovšem brali od šesti let, Věře tedy nezbyvalo než zpovzdálí sledovat své dvě sestry, jak se učí baletním krokům u Madame Aubrechtové. Ta si ji po nějakém čase začala více všimnout, jelikož už v tom věku se u Věry projevoval značný talent. Poprvé pocítila závist ostatních lidí, když maminky

od dívek, které také navštěvovaly baletní třídu, pomlouvaly právě Věru, jež nad ostatními svým umem vynikala.

Obrázek č. 1 Rodina Čáslavských (ještě bez bratra)



Zdroj: Kosatík, 2012, s. 48

S touto skupinou pod vedením paní Aubrechtové začala Věra poprvé vystupovat. Trojice sester začala být tak populární, že si je dokonce zvali na soukromá vystoupení. Na jedno z nich Věra Čáslavská dodnes vzpomíná. Maminka tehdy slíbila vystoupení v Jedličkově ústavu.

*„Nikdy na tu atmosféru, při které jsem tam cvičila, nezapomenu. Zdravotní sestřičky přivezly do sálu nemocné děti, byly většinou stejného věku jako já. (...) Někteří chlapci i děvčátka byli odkázáni po celý život jenom na vozík. Nemohla jsem se s tím vším vyrovnat. Najednou mi bylo trapné, že jsem zdravá, že mohu skotačit, dovádět a tancovat, a že ty děti tady přede mnou nemohou. bylo mi moc smutno. (...) Na těch sto osmdesát vteřin vystoupení v Jedličkově ústavu nikdy nezapomenu. Sotva jsem pro slzy viděla, ale nutila jsem se usmívat.” (Čáslavská, 1972, s.33)*

Vše nakonec dopadlo dobře, dětem se vystoupení dokonce tak zalíbilo, že si stále říkaly o další přidavek. Tomu Věra ráda vyhověla. Po nějakém čase napsal tehdejší ředitel ústavu dopis Věřině matce, že děti po jejím vystoupením mnohem více cvičí a mají chuť do života. Tady před vystoupením poprvé ucítila, že ji přemáhá určitý pocit, kdy se jí

začnou potit dlaně a svírat hrdlo. Poprvé se u ní objevila tréma. Té se nezbavila ani v dospělosti. Věra pak navštěvovala Jedličkův ústav pravidelně. Této vášni naučila i své děti, se kterými jezdila navštěvovat handicapované děti. V roce 1990 byla u založení Výboru dobré vůle, který vznikl z iniciativy Olgy Havlové. (Kosatík, 2012, s. 173-174)

Zanedlouho po prvních vystoupeních se všechny tři sestry dostaly do baletní přípravky Národního divadla. Tam, pod vedením mistra Václava Pohana, rozvíjela Věra dál svůj talent. Bohužel zde byly striktní pravidla a více teorie, než by se jí zamlouvalo. Nudila se a z toho vznikaly různé excesy. Po pár takovýchto lapáliích byla z Národního divadla vyhozena. V té době u ní začaly vznikat myšlenky opustit profesionální kariéru baletky a vrhnout se do neznámých vod ledního bruslení.

Rodina neměla dostatek financí, takže placený trenér nepřicházel v úvahu. Bohužel se nenašel nikdo, kdo by Věru trénoval pouze z lásky ke sportu, a tak se do bruslení vrhla jako samouk. Při volných disciplínách excelovala, v těch povinných však nikoliv. Zde bylo zřejmé, že mladou krasobruslařku nikdo nevede. I přesto se dostala do sportovní školy. Trpěla zde tím, že prominentní děti, s menší dávkou talentu, byly podporovány a měly veškerý luxus, o kterém se mohlo Věře jenom zdát. Na stejném stadionu trénovala i Milena Kladrubská, která Věře byla v mnohém podobná. Také nesnášela povinné jízdy a spíše se tak zaměřovala na volnou disciplínu. Kladrubská se však později odklonila od profesionálního závodění k lední revue. Jejím snem bylo angažmá ve Vídeňské lední revue. Když ji však bylo konečně nabídnuto, Ministerstvo kultury nedalo povolení k jejímu uvolnění. (Feldstein, 2006)

Věra Milenu často pozorovala a vždy když mohla, snažila se z ní dostat jakoukoliv radu, která by jí při jízdách pomohla. Během závodů, které Věru mohly katapultovat do vyšší kategorie, bohužel nešťastně upadla, rozbila si ret a utrpěla několik pohmožděnin. Začala také lehce zaostávat ve škole a její prospěch se zhoršil. Chvíli se zdálo, že ji rodina v tomto sportu již nadále nebude podporovat. Nebyla by to ovšem Věra, aby se v ní něco nezlomilo a nerozhodla se být nejlepší ve všech aspektech jejího života. To znamená ve škole, v chování, i ve sport. To se jí nakonec podařilo. Věnovala se tak krasobruslení a zároveň docházela na hodiny do baletní školy Borise Milce. Díky němu se Věra seznámila s Evou Bosákovou, tehdejší mistryní ve sportovní gymnastice.

## 1.2 Mládí Věry Čáslavské

Věra ve svých čtrnácti letech vystoupila v televizním pořadu pro děti Naděloval děda Mráz a právě tady se poprvé setkala s Evou Bosákovou. Ta byla hlavní hvězdou tohoto pořadu. Maminka využila momentu a domluvila u ní Věře přezkoušení. A tak se Věra dostala do YMKY, bývalé tělocvičny na Poříčí, kde mimo jiné sídlilo i vedení ČSTV. (Kosatík, 2012, s. 27)

Věra měla díky baletu a krasobruslení vyvinuté estetické cítění. Co ji však chybělo byly svaly. Musela se tak soustředit na vybudování svalů zejména na ruku. Ty pro ni byly v tomto sportu nejdůležitější. Nikdy to ovšem nepřeháněla, jelikož ženský půvab byl pro ni stále na prvním místě. (Kosatík, 2012, s.40)

A tak se začala postupně propracovávat ke kariéře ve sportovní gymnastice. Tím, že měla přípravu jak akrobatickou, tak i baletní, byl pro ni přechod snazší. Stejně jako u většiny mladých sportovců, si ani Věra nepřipouštěla pocit strachu. Nebylo pro ni nikterak obtížné zkoušet náročné akrobatické prvky i přes to, že si v začátcích musela poradit sama. V dnešní době existují jako podpůrné prostředky pro mladé gymnastky například jámy, které jsou vyplněné molitanem, tudíž si mohou mladé sportovkyně dovolit při trénincích více riskovat. Tělocvična, do které docházela Věra za Evou Bosákovou disponovala pouze žíněnkami, takže každý dopad byl rázem tvrdší a následky mohly být fatálnější.

## 1.3 Dospívání – první krůčky

Čáslavská se tak dostala pod křídla jedné z největších ikon tohoto sportu. Bosáková kvůli svému velkému časovému vytížení neměla na svou novou svěřenyni příliš prostoru, a tak se Čáslavská ocitla bez vedení. I přes veškeré překážky se to ale rozhodla nevzdat. Na jejich prvních závodech vybojovala třetí místo a svět gymnastiky se poprvé dozvěděl o jméně Věra Čáslavská. Za dva měsíce, 15. června 1957, vybojovala na mistrovství dorostenek první místo. A to i přes to, že přešlápla vymezený prostor při sestavě na koberci a se sestavou na kladině také příliš nezazářila. O půl roku později, tehdy jako patnáctiletá, startovala už za kategorii dospělých. Poprvé se také stala středem mediálního dění, když o ní Československý sport 10. března 1957 napsal:

*“...za Evou Bosákovou přišla její přítelkyně, patnáctiletá Věra Čáslavská. Je to pohybově vysoce nadané děvče. Eva ji radí, vysvětluje, pomáhá. A říká: “ To bude má nástupkyně, ta nás jednou všechny vysoce porazí.” (Čáslavská, 1972, s. 45)*

Nedlouho na to Věra opravdu Evu začala dohánět a v některých disciplínách ji dokonce i v celkovém hodnocení přeskočila.

Obrázek č. 2 Věra Čáslavská s Evou Bosákovou během tréninku



Zdroj: Holub, 1965, S. 32

Stále ale neměla pocit, že si zaslouží stát na vrcholu, a to hlavně kvůli tomu, že za svoji kariéru vděčila právě jí. Jednoho dne Eva přišla po závodech za Věrou s přímou otázkou, proč vynechala jeden z těžkých prvků své sestavy. Věře nezbývalo než se přiznat, že ho vynechala právě kvůli tomu, aby ji v celkovém hodnocení neporazila. Na to ji Eva odpověděla:

*„Věro, pro mě je největší vítězství, když žákyně porazí svou učitelku.“ (Oktábcová a Mojžíš, 2012)*

V roce 1958 se obě dvě vydaly, ještě s početným týmem, na Mistrovství světa do Ruska, do hlavního města Moskvy. Zde naše gymnastky vybojovaly druhé místo. O rok později

na kontrolním závodě, po několika zranění, které prodělala (zlomená ruka, zlomená noha, zranění zad), se umístila na prvním místě a definitivně tak překonala Evu Bosákovou, která skončila na místě druhém. Po návratu do Československa se Věra dozvěděla, že ji bude trénovat velmi zkušený trenér Vladimír Prorok, který byl sám úspěšným gymnastou. Pyšnil se nejvyšším titulem mistra Evropy z roku 1955. Byl však na své svěřenky přísný. Dával jim velké tréninkové dávky, a proto se mu přezdívalo Korbajn. (Kosatík, 2012, s. 45)

Věra si začala hledat svou první pracovní pozici. Než se naplno usídlila v Ústředním výboru ČSTV (Československý svaz tělesné výchovy - pozn. aut.) pracovala ve Státním ústavu Projekta jako písařka za minimální plat. Později se dokonce rozhodla dodělat si maturitu. (Čáslavská, 1972, s. 51)

Šest dní v týdnu docházela do práce, po večerech navštěvovala školu, a ještě k tomu každý den pět až šest hodin trénovala. (Sommerová, 2012) Času tedy bylo mnohem méně než doposud. Stranou šel i osobní život. Věra nechodila ven, do biografu či na zmrzlinu, jako její vrstevníci. Její život se zúžil pouze na gymnastiku, školu a práci.

#### **1.4 Propracování se na vrchol**

V průběhu několika dalších let byly její výkony jako na horské dráze. Absolvovala Mistrovství ČSSR, celostátní spartakiády, Mistrovství Evropy a v roce 1960 poprvé zamířila na olympijské hry, které se konaly v Římě. Zde si ale nevedla příliš dobře a obsadila až osmé místo. Celkově československý tým skončil na místě druhém, ovšem až za sovětskými reprezentantkami, které v té době neměly ve světě konkurenci. Stejně kolečko následovalo i v letech 1961 až 1962. V té době, kdy byla u nás gymnastika na vrcholu a ženský tým se pravidelně umísťoval mezi třemi nejlepšími na světě, naše gymnastky neustále pracovaly na zdokonalování dosud používaných prvků. Například Eva Bosáková udělala na kladině první přemet stranou jednoruč, Božena Srncová poprvé okouzila stojem na rukou, ze kterého přešla v kotoul a Věra přišla s řadou nových přemetových prvků vpřed i vzad. (Kosatík, 2012, s. 35)

Věra upřímně vycítila, že šance sesadit ruské gymnastky z pomyslného trůnu, reálně existuje. V té době to však ještě u ní nemělo politické zabarvení. Sportovci v té době



pociťovali určitou individualitu, díky které mohli smýšlet o překonání Sovětů, což bylo v tehdejší režimu nemyslitelné. Sportovci byli využíváni režimem. Museli objíždět besedy, kde přednášeli pro dělnickou třídu, která za ně pracovala, aby si oni mohli jezdit po olympiádách, jak říkali soudruzi z ČSTV. Režim se díky těmto sportovcům mohl chlubit všemi medailemi, které jako by náležely právě jemu. Pokud se sportovec znelíbil režimu, byl vyškrtnut z veřejného i sportovního života. Jako se to stalo například diskaře Olze Fikotové, která se na olympijských hrách v Melbourne v roce 1956 zamilovala do amerického kladiváře Harolda Connollyho. I přes to, že vybojovala zlatou medaili, jí nebylo již nikdy více dovoleno reprezentovat ČSSR. (Kosatík, 2012, s. 48)

Dalším příkladem byl Věry velký vzor Eva Bosáková, která poté co byla donucena přijmout nabídku na natáčení filmu o jejím životě, režírovaný Věrou Chytilovou z roku 1962 O něčem jiném, dostala zákaz účasti na olympijských hrách v Tokiu roku 1964. Důvodem měly být dvě zásadní věci. Zaprvé, protože se musela uvolnit z reprezentačních tréninků kvůli natáčení, nebyla v takové formě a zadruhé, protože dostala za natáčení honorář. Straníci ji díky tomu označili za profesionálního sportovce, který se tak nemůže zúčastnit olympijských her, což byla podmínka stanovena Mezinárodním olympijským výborem kolem roku 1900, kdy se poprvé začalo mluvit o placených sportovcích a výbor tak chtěl zabránit finanční motivaci při účasti na olympijských hrách. (Kovář, 2001)

Na konci roku 1962 dostala Věra Čáslavská pozvání na závody do vzdáleného Japonska. V jejím životě tím započala nová éra československo-japonských vztahů, které ji provázely celým životem. Celkem zavítala do Japonska jedenáctkrát. Při své první cestě obdivovala vše, co potkala, bylo to pro ni nové, nevídané. Nevyhnula se ani několika faux-pas. Například při příjezdu na hotel našla v pokoji na posteli krásné kimono. Hned se do něj oblékla a s představou, jak pobaví své kolegy, známého gymnastu Přemka Krbce a trenéra Leoše Sotorníka, vydala se přes hotelovou halu do jejich pokojů. Rozpačité pohledy a tichý šepot ji lehce vyvedly z míry, ale i přes to pokračovala ve své cestě. Až po příchodu zpět na pokoj ji pokojská vysvětlila, že toto kimono neslouží jako denní úbor, nýbrž jako noční košile. (Čáslavská, 1972, s. 68-69) Japonské publikum přijalo Věru vděčně. Odhadla správně jejich povahu a převedla výkon, díky kterému si vysloužila první místa ve všech kategoriích.

Přišel rok 1963 a Věra se těšila nebyvalé formě. Začala si pořádně věřit, a i přes mnoho zranění, které jí tímto obdobím provázela, nepřestávala trénovat. Dokonce se zlomenou nohou v sádře pilovala cviky, které jí toto omezení dovoľovalo, jako například posilovací cvičení, vzepření vzklopmo na bradlech, odkmihy, zášvihy a další. Prodělala také pohmožděny páteře, vykloubené prsty, zánět achillovky a zánět holenních kostí. Gymnastika se pro ni stala vším. Omezila všechny své staré neduhy a dala se na studii tréninkových praktik. Díky tomu se naučila, co jíst, jak si dávkovat tréninky, jak dokonce změnit tvar svých nohou, aby více připomínaly šavle a nebyly tak uvolněné. V tomto ji pomáhala maminka, která ji sedávala na kolena a ty se pod váhou 80 kg prohýbaly do chtěného tvaru. (Kosatík, 2012, s. 61-62)

Na olympiádě v Tokiu 1964 Československou socialistickou republiku reprezentovalo celkem 104 sportovců. Nejmladší účastnicí celé výpravy byla gymnastka Marianna Krajčírová, která v šestnácti letech poprvé soutěžila pod vlajkou své země. Věra při této příležitosti již potřetí navštívila Japonsko. Tato návštěva se od ostatních lišila převážně tím, že se Věra soustředila jen a pouze na výkon. Žádné styky s fanoušky, nebo přáteli, kteří ji netrpělivě očekávali.

Bylo tu vyústěním Věřiny pětileté snahy dostat se na úplný vrchol. Na cestu se k ní připojil trenér Prorok. I přes to, že nemohl osobně až na samotné bojiště (přístup měly pouze ženy), stačilo Věře jen vědomí toho, že stojí někde opodál. Její trénink se vyplatil. Věra si odnášela tři zlaté medaile: ve víceboji, v přeskoku a na kladině. Ovšem ne vše se jí vydařilo tak, jak si představovala. Na bradlech se dopustila chyby a spadla.

*„V posledním okamžiku, když se ve stoje na bradlech soustředila k odrazu, jedna z členek jejího družstva zakřičela – musíš, aby Věru povzbudila. Výsledkem však byl pravý opak, Věra ztratila koncentraci s utrhla se. Odskočila sem od bradel jako ve snách. Až potom mi všechno došlo, ale bylo už pozdě.“* (Kosatík, 2012, s. 64)

To ji však nezabránilo dokončit celou sestavu i přesto, že už to nemělo vliv na finální hodnocení poroty. Ovšem u obecenstva to vyvolalo veliký ohlas. Převážně japonští diváci v tom spatřovali čin, kterým si zachovala čest. Díky tomu se jí dostalo jedné z největších poct, kdy jí jeden z diváků daroval samurajský meč, předávaný v jeho rodině po generace. Po jejím vystoupení za ní přišel do vesnice téměř osmdesátiletý muž a předal

ji samurajský meč za její bojovnost, což je jedna z jejich neušlechtilejších hodnot s přáním, aby si ji uchovala i nadále. Tak se Věra stala možná jedinou ženou, která kdy obdržela katanu. Ona si daru samozřejmě považovala, i když se neubránila myšlence, zda tento meč z šestnáctého století v minulosti nesloužil například k stínání hlav, či harakiri. Po přezkoumání odborníky ji ovšem uklidnili, že se jedná pouze o výukový meč, který sloužil samurajům k tréninku. (Vlk, 2016)

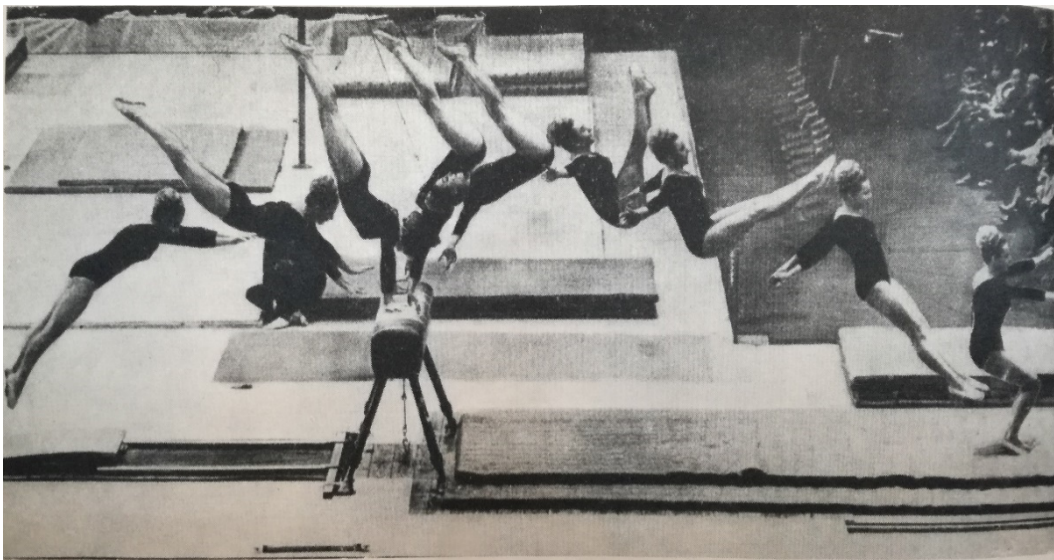
Reprezentanti vybojovali celkem čtrnáct medailí, pět zlatých, šest stříbrných a tři bronzové. Věra Čáslavská se stala neúspěšnější členkou této výpravy. Měla nejen tři zlaté v sólových disciplínách, ale i stříbrnou medaili v týmových závodech.

Obrázek č. 3 Věra Čáslavská pózuje s medailemi z olympijských her z Tokia 1964



Zdroj: Lidovky.cz, 2016

Obrázek č. 4 Skok Jamašita, který se naučila od Japonců



Zdroj: Kosatík, 2012, s. 48

Do Československa se vrátila jako hrdinka. Na hrad ji pozval i tehdejší prezident Antonín Novotný. Po olympiádě změnila Věra i zaměstnání. Přijali ji na ÚV ČSTV do dokumentačního oddělení a od tělovýchovného svazu dostala přidělenou garsoniéru. Život se dostával do normy. Režim měl ovšem Věru stále po kontrolou. Jezdila na exhibice i besedy. Noviny o ní a o jejím současném režimu stále psaly.

*„Chcete si přečíst něco o růstu techniky výkonů světové mistryně v rychlobruslení Voroninové? Nebo článek ze švédského deníku Idrottsbladet o nové bruslařské dráze, která znamená převrat v přípravě švédských bruslařů? Věra Čáslavská vytáhne zásuvku rychlobruslení, poznamená si čísla a za chvíli máte oba materiály v rukou.”* (Kosatík, 2012, s. 68)

Začala také studovat Institut tělesné výchovy a sportu (dnešní Fakulta tělesné výchovy a sportu). Po sportovní stránce se změnila zásadní věc a to, že ji začala trénovat státní trenérka Matlochová. Vladimír Prokok musel ukončit spolupráci s Věrou na základě domněnek, že je mezi nimi i romantický vztah. Tehdy ženatý Prorok neměl na výběr a musel z týmu a od Věry odejít do Brna (Kosatík, 2012, s. 69)

Matlochová měla jiný přístup k tréninkům než její předchůdce. Tréninky brala až vojensky, především pro ni byla důležitá fyzická příprava v čemž se úplně neslučovaly s Věrou. Ona však byla ta, která ji nakonec dovedla až k olympijským hrám v Mexiku v roce 1968.

Po mistrovství světa v Dortmundu roku 1966 byla Věra v rozpacích. Na scéně se objevila mladinká, teprve sedmnáctiletá ruská gymnastka Nataša Kučinská. Ta si okamžitě podmanila celé publikum. Lidé přestali skandovat Vera, Vera, a místo toho začali skandovat: Natasa, Natasa. Věra tohle nesla velmi těžce, a to i přes to, že na tomto mistrovství slavila velké úspěchy. Jako by pro ni obdiv diváka znamenal víc než vítězství samotné. (Kosatík, 2012, s. 73)

Proto když přišla pozvánka na předolympijské závody do Mexika Věra velmi zvažovala, zda se jich zúčastní či je vynechá. Nakonec se rozhodla, že to přece jen nevzdá a pojede. I s tímto rozpolžením dosáhla pěti zlatých medailí. Věře, to ale nestačilo. Dala si za cíl, že jako její ruská soupeřka Latyninová, i ona podruhé přiveze zlato z olympijských her. Změnila nejen sebe, ale i svůj tréninkový plán. Její denní pětihodinový trénink vypadal následovně:

*„Dvacet pět Jamašitů, pět přemetů stranou, třicet vrtaných salt z koně, desetkrát celou povinnou kladinu, pětkrát volnou, patnáctkrát rychlý přemet vpřed do íčka, desetkrát rondát vrtané salto z kladiny. Na bradlech pět povinných olympijských sestav, ti volné, patnáctkrát hanku, čtyři vopice...”* (Kosatík, 2012, s. 75)

A to byla jen polovina jejího denního tréninkového plánu. (Kosatík, 2012, s. 75)

## 2 POLITICKO-SPOLEČENSKÝ KONTEXT DOBY

Značnou změnou v uvažování Věry Čáslavské byl i nástup demokratičtějších poměrů téměř na konci šedesátých let v Československu. Myšlenky, které se objevily a naznačovaly spojení socialistické podoby vlády s lehkými demokratickými principy, byla po dlouhých dvaceti letech příjemnou ideou. Jenže tato myšlenka trvala jen do 21. srpna 1968, kdy do Československa vpadla vojska Sovětského svazu a dalších čtyř států Varšavského paktu. (Procházka, 2009, s. 16)

Pražské jaro 1968 bylo skutečně specifické období československých dějin. Komunistický režim se tehdy na osm měsíců vychýlil ze svého totalitního smýšlení a vydal se spíše směrem k demokratickému socialismu nebo jak bylo často nazýváno k socialismu s lidskou tváří. (Tůma, 2011, s. 125)

Pražské jaro 1968 každopádně nevzniklo pouze na základě rozhodnutí nejvyšších politických představitelů. Předcházelo mu několik zásadních momentů. V roce 1958 vyjádřil XI. sjezd KSČ, že v Československu bylo v podstatě odstraněno vykořisťování a byly vybudovány základy socialismu. S tím přišlo i vyhlášení nové ústavy a došlo ke změně názvu státu na Československá socialistická republika. Na první pohled správným směrem vyvíjející se poměry, ale netrvaly příliš dlouho a radost z dobře odvedené práce nejvyšších komunistických funkcionářů byla předčasná. Třetí pětiletý hospodářský plán mezi lety 1961-1965 zkrachoval. Člen ÚV KSČ Ota Šik, ředitel ekonomického ústavu ČAV, a jeho spolupracovníci, přišli s myšlenkou národohospodářských reforem. Řešením současných problémů viděli zavedení lehkých uvolňujících opatření i v dalších oblastech veřejného života, a tak se konečně začaly liberalizovat i politické poměry. (Procházka, 2009, s. 16-17)

Postupné rozvázání striktních poměrů se projevovalo v mnoha oblastech veřejného života.

*„Lidé uvítali Pražské jaro. Úplně jsme vydechli, lidé se usmívali na sebe.“* (Sommerová, 2012)

Postupná uvolnění nálady ve společnosti se také projevilo zmírněním cenzury. Začaly se tisknout knihy zakazovaných západních autorů, díla vědních oborů např. sociologie či informatiky. Vrcholný rozkvět konečně zaznamenala i československé kinematografie. Filmaři již nemuseli točit díla, o kterých věděli, že se na dlouhá léta stanou filmy trezorovými, anebo se smířit s přísnou kontrolou státního dohledu. V denním tisku se začalo psát o československé minulosti, o T. G. Masarykovi, o legionářích, o první republice a častěji i o padesátých letech, o procesech a jejich obětech, i tom, kdo se na nich podílel.

Vyvrcholením celé situace se stal IV. sjezd československých spisovatelů 27. června 1967. Velmi se zde projevovalo úsilí o nalezení nových cest, jimiž se měla společnost dát, aby se celkově život ve společnosti více demokratizoval.

Do čela KSČ byl zvolen Alexander Dubček, prezidentem se stal generál Ludvík Svoboda. 6. března byla zcela zrušena cenzura. Denní tisk, časopisy, rozhlas i televize nyní psaly a hovořily o všem, co bylo dlouhá léta zakázáno. (Procházka, 2009, s. 17)

Většině Čechů a Slováků v roce 1968 ani nepřišlo na mysl, že KSČ není vyrozuměna s touto situací ve společnosti a nesouhlasí s ní. O to více se jim sovětský vpád 21. srpna 1968 musel jevit jako tragické nedorozumění. Ani vpád vojsk Varšavské smlouvy větší část veřejnosti nezbavil jejich socialistických iluzí. (Procházka, 2009, s. 17–18)

## **2.1 Manifest 2000 slov**

Věra Čáslavská nebyla do začátků událostí dynamického roku 1968 nikterak výrazně protirežimně zapojena. Zlom nastal až v červnu roku 1968 v souvislosti s textem Ludvíka Vaculíka s názvem Dva tisíce slov. (Kosatík, 2012, s. 77)

Výstrahou pro Československo mělo být cvičení Šumava, které se uskutečnilo ve dnech 20.-30. června 1968 přesto, že šlo o cvičení vojsk jak naší armády, tak polské, sovětské, maďarské a německé. Zvláštní ovšem byl neobvykle velké počet jednotek. V rámci příprav na cvičení byla sovětským jednotkám umožněno prozkoumávat terén. V průběhu cvičení, dne 27. června, Literární noviny zveřejnily text Dva tisíce slov. Tento manifest patřil dělníkům, zemědělcům, úředníkům, vědcům, umělcům a všem. Manifest podepsaly stovky významných osobností, celkem na 120 tisíc občanů. (Procházka, 2009, s. 21)

A jméno Věry Čáslavské bylo uvedeno zhruba mezi sedmi desítkami prvních signatářů. Znění textu ji tehdy k přečtení přinesl přednosta tehdejšího Ústavu tělovýchovného lékařství v Praze profesor Jiří Král. Věra Čáslavská asi hodinu přemýšlela, zda manifest podepsat či ne. Dvakrát si to přečetla a s se vším, co zde bylo napsáno, souhlasila. Ve sloupci nad místem pro její podpis již byli podepsaní cestovatelé Hanzelka a Zikmund, básník Josef Seifert, akademik Otto Wichterle a také řada dělníků, převážně z ČKD. A to vše jí v danou chvíli přesvědčilo o tom, že se k manifestu také připojí.

Že panická hrůza z komunistů i uprostřed liberálního pražského jara stále trvá, bylo tím nejlepším důkazem, že svým podpisem udělala správně. I přesto, že politika nebyla její doménou, přála si, aby nahoře seděli lidé, kterým bude důvěřovat, a zdálo se jí, že tam takoví prozatím nejsou. Věra Čáslavská sice sledovala mediální dění velmi pečlivě, ale například v tisku téměř nevystupovala. Jednou z několika výjimek byl krátký odstavec, kterým se v červenci 1968 v týdeníku *Student* zastala Emila Zátopka; reagovala tehdy na otištěnou satirickou báseň, ve které byl běžec zobrazen jako politický převlékač kabátů. (Kosatík, 2012, s. 77-78)

Je faktem, že pro Věru Čáslavskou bylo důvodem k podpisu manifestu ještě cosi prostšího. Vlastně totéž, co bylo předtím motivací i Ludvíka Vaculíka: touha po svobodě, nezáměrná, intuitivní, a právě v tom vládcům zvláště nebezpečná. Záhy po zveřejnění manifestu 2000 slov v *Literárních novinách* na sebe nenechala reakce nejvyšších komunistických představitelů dlouho čekat. ÚV KSČ v něm samozřejmě spatřoval útok na socialistický režim, a proto jej odmítlo. Signatáři byly zaneseni na seznam největších nepřátel režimu (Kosatík, 2012, s. 78)

To vyvrcholilo na přelomu 20. - 21. srpna 1968, kdy přišel vpád vojsk pěti komunistických zemí Varšavské smlouvy na příkaz jim nadřazeného Sovětského svazu (SSSR). Důvodem měla být žádost Komunistické strany Československa na potlačení stále uvolňujícího se režimu ve státě. Potkaly se zde vojska Maďarské lidové republiky, Polské lidové republiky, Bulharské lidové republiky a vojska Německé demokratické republiky. Vojska rychle obsadila většinu velkých měst. Zde se však setkala s odporem místních obyvatel.



Věra Čáslavská byla v té době na soustředění v Šumperku.

*„Ve tři ráno začal někdo pod okny křičet: Napadly nás Rusáci! Mně se tomu vůbec nechtělo věřit.“* (Sommerová, 2012)

Jakmile se dozvěděla, co se děje, nasedla na kolo a jela, aby se přesvědčila, zda je tomu opravdu tak. Na vlastní oči viděla tanky, které už byly na náměstí. V tu chvíli věděla, že se teď musí co nejdříve skrýt jakožto signatářka. Členové Dubčekova vedení strany byli v Praze pozatýkáni 21. srpna v ranních hodinách.

## **2.2 Život před olympiádou**

Díky všem nenadálým okolnostem se musela Věra skrývat v Jeseníkách v chatě Vřesová studánka. Tím pádem byla kompletně odříznuta od tělocvičny. To ji však nezastavilo v trénování, jelikož si tréninky přizpůsobila prostředí jesenických hor. Běhala po stezkách, bradla ji dělaly větve a aby neztratila mozoly na rukách, dobrovolně házela uhlí ve svém úkrytu. Účast československých reprezentantů byla však stále nejistá. Nikdo nevěděl, zda je nakonec do Mexika pustí. Na poslední chvíli se ale soudruzi usnesli, že neúčast takové ikony, jakou byla Věra Čáslavská, by mohlo vést k pochybnostem, že normalizace je v ČSSR úspěšná. Na Věřiných bedrech ležela nejen odpovědnost sportovní, ale nyní i politická. Lidé na ni spoléhali a psali ji spousty dopisů. „Musíš! Za nás!“, znělo všemi stovkami dopisů, které ji přišly po okupaci. (Kosatík, 2012, s. 80-81) Věra to okomentovala slovy:

*„Obětovala bych všechny své dosavadní medaile za letošní vítězství. Protože nebojujeme za sebe, ale za nás všechny. A naši lidé si zaslouží vítězství!“* (Červinka a Pacina, 1968, s.13)

### 3 OLYMPIJSKÉ HRY V MEXIKU 1968

Mexiko, devátá největší země na světě, se pro kandidaturu rozhodla už na začátku 60.let 20.stol. Do celého projektu investovala přes 150 miliónů dolarů, což pro v té době rozvojovou zemi byla hranice, kterou málem mexické národní hospodářství neuneslo.

Dále se řešil problém s nadmořskou výškou, která zde byla 2240 m. Dnes již víme, že vysokohorská příprava může sportovcovi naopak pomoci než uškodit. To se však nepotvrdilo o vytrvalostních sportovců, kteří vlivem řidšího vzduchu dosahovali horších výsledků. Sportovci měli také strach z Montezumovy pomsty, která postihuje zažívací trakt po konzumaci příliš kořeněných jídel či pití tekutin, které jsou infikovány různými bakteriemi. (Popper, 1969)

Olympijská vesnice byla také řešena svérázným způsobem. Původně zde byly vybudovány komplexy, které měly pojmout až 6000 sportovců včetně jejich trenérů a doprovodů. Zde byli ubytováni také funkcionáři a novináři. Bohužel Mexičané nepočítali s tím, že vesnice přesáhne svůj objem o celých 4000 lidí. Vznikl zde v tu chvíli přetlak, na který rádi nevzpomínají sportovci, ani místní obyvatelé. Pohodlí, které má tato area poskytovat, rázem zmizelo. Domy byly přeplněné, jídelny nestačily pojmout nápory hladových sportovců. (Popper, 1969)

V pořadí XIX. olympijské hry udávaly jasný vzkaz celému světu-v době her je všeobecný klid zbraní. O to se pokoušeli i v Mexiku, kdy tamní starostové obou sportovních metropolí Hubert Dubedout z Grenoblu a Alfredo Corona del Rosal z Mexika, vyzvali při svých projevech zemi zmítanou revolucemi k poklidu. Nepokoje však i přes jejich prosby vypukly. A to přímo v univerzitním městě, které leželo naproti hlavnímu stadionu. Tato demonstrace byla sice potlačena, jak se vyjádřila mexická vláda, pokojně, nechala však za sebou 250 zastřelených studentů, kteří na náměstí Tří kultur protestovali. Mezinárodní olympijský výbor se odmítl, jakkoliv zapojit do celé události a celou věc pouze okomentoval slovy, že se jednalo o interní záležitosti státu. (Sluka, 2014)

Celkově se celé hry nesly v duchu revoluce. Dva afroameričtí sprinteři na 200 m, Tommie Smith a John Carlos, si při přebírání medailí navlékli černé rukavice a s rukou v pěst ji zvedli nad hlavu. Toto gesto mělo znamenat, že podporují černošské hnutí Black Power,

keré se zabývalo rovnoprávností černochoů v USA. Za tento relativně malý přečin byli oba dva atleti vyloučeni z amerického týmu, z olympijské vesnice, a dokonce z celých her. Mezinárodní olympijský výbor poukázal na to, že na Olympijské hry politika prostě nepatří.

*„Pro bílou Ameriku jsme hrdinové, když vyhrájeme. Ale když děláme něco, co se jí nelíbí, jsme obyčejní negři.“* (Egyed, 2016)

Výpravě českých olympioniků se i zásluhou ženského gymnastického týmu dařilo. Jan Kůrka, který byl za lehkého outsidera ve střeleckých soutěžích, jelikož do té doby nevyhrál žádný z velkých šampionátů tentokrát překvapil všechny nejen zlatou olympijskou medailí, ale rovnou i světovým rekordem. Tělovýchovná jednota Rudá hvězda a její atletický oddíl slavil obrovský úspěch. Tehdy osmnáctiletá výškařka Miroslava Rezková zvládla přeskocit 182 cm a vyhrála zlatou medaili za naše atlety. Zajímavostí je, že její atletická kolegyně Jaroslava Králová skočila stejnou výšku o čtyři roky později na olympiádě v Mnichově. To ji ovšem, v době posouvání sportovních hranic, stačilo pouze na patnácté místo. Zlatou medaili také vybojovala nejmladší účastnice československé výpravy Milena Duchková při skoku z desetimetrové věže do vody. Bylo jí teprve šestnáct let, a přesto předvedla obdivuhodný výkon. O čtyři roky později v Mnichově získala ve stejné disciplíně medaili stříbrnou. Brzy poté emigrovala. Jméno diskaře Ludvíka Daňka bylo známé už po LOH v Tokiu v roce 1964, tam vybojoval stříbrnou medaili. V Mexiku si lehce pohoršil a ač svůj hod protáhl o celé dva metry na 62,92 m vysloužil si pouze bronzovou medaili. Těžká váha v řecko-římských zápasech, Petr Kment byl na olympijských hrách celkem třikrát, a právě ze Ciudad de México si odvezl své nejlepší umístění a to bronz. Ve stejném sportu, ale naopak ve váze do 52 kg získal bronz i náš další olympionik Miroslav Zeman. Posledními, ale neméně důležitými bronzovými medailisty byli i naši volejbalisté, kteří skončili za prvními Sověty a druhým Japonskem, které i před stejný počet bodů vyhrálo poměrem na skóre. (Sluka, 2014)

Věra nakonec získala celkem čtyři zlaté medaile a dvě stříbrné. Jednu stříbrnou získala za kladinu, kdy jí o 0,150 bodu předběhla Nataša Kučinská ze SSSR. Druhou potom získala v osmiboji družstev. První zlatou v osmiboji jednotlivkyň, druhou zlatou

za přeskok, třetí za bradla a o čtvrtou zlatou medaili z prostných se musela rozdělit se soupeřkou Larisou Petrikovou (SSSR). (Červinka a Pacina, 1968, s. 158)

### 3.1 Svatba snů

Věra se připravovala na další milník jejího života. Tentokrát se ale nejednalo o sportovní událost. S Josefem Odložilem se seznámila roku 1962 na besedách, kam je zvali jako dva úspěšné mladé sportovce. Tehdy o něj Věra ještě neprojevila blízký zájem. To nastalo až v roce 1964 na olympijských hrách v Tokiu. Josef tam soutěžil za atletický tým jako běžec. Vybojoval tam stříbrnou medaili v běhu na 1500 m. Není náhoda, že se tito dva úspěšní sportovci té doby velmi dobře doplňovali. Ač trpěli nervozitou před samotnými závody, Josef dokázal Věru vždy podržet i ve chvílích, kdy ji přemohla vlastní náladovost. Svěřovala se mu jakožto nejbližšímu člověku a jeho trpělivost neměla mezí. Ona s ním naopak chodila na stadiony a měřila mu čas. (Čáslavská, 1972, s. 154)

Do poslední chvíle nevěděla, zda se svatba uskuteční. Co kdyby se vše nezdařilo tak jak mělo, co kdyby zklamala nejen sebe, ale především své fanoušky. Pokud by se tyto obavy naplnily, svatbu by musela zrušit. Ovšem v souvislosti s její touhou provdat se za toho nejbližšího, se nenápadně a ve volných chvílích duševních strastí, chodila dívat na své svatební šaty do skříně. (Kosatík, 2012, s. 83)

Úspěch nakonec přišel a Věra si s radostí druhý den po posledním závodě oblékla svatební šaty.

*„Byla jsem dost vynervovaná, vždyť jsem tento večer naposledy závodila na tak velkých závodech. Dvakrát naposledy: jednak jako svobodné děvče pod jménem Čáslavská a pak také jenom jako já, jako tělesná schránka jedenáctiletého tréninku.“* (Červinka a Pacina, 1968, s.16)

Původně se mělo jednat o svatbu tajnou. Česko-slovenští novináři však po jejím triumfu očekávali, že se tato významná událost bude konat veřejně, čímž došlo k davovému šílenství. Mexické úřady ji upozornily, že na její svatbu se chystá široká veřejnost a měla by zvážit změnu lokace samotného obřadu. Z původní malé kapličky v olympijské vesnici se svatba přesunula do metropolitní katedrály Panny Marie Guadeloupské. Celý den je provázely davy lidí. Od československého velvyslanectví, kde proběhl úřední sňatek,

až po samotnou katedrálu, kam nakonec přišlo přes padesát tisíc lidí. Jelikož katedrála podléhala církvi, policejní složky zde neměly žádnou pravomoc. Přes zcela naplněnou katedrálu a davy lidí nebylo téměř slyšet ani novomanželské “ano”, natož pak svědky, že souhlasí s jejich sňatkem. Ač měla Čáslavská lehce odměřený, až profesionální vztah ke své trenérce Matlochové, byla to právě ona, která ji šla za svědku. Po celém obřadu museli novomanželé zůstat ještě hodinu v sakristii, aby se alespoň trochu uvolnilo místo kolem katedrály a oni mohli utéct podzemní chodbou do olympijské vesnice, kde je už čekala hostina o pěti stech lidech.

Obrázek č. 5 Věra Čáslavská a Josef Odložil vystupují z letadla již jako manželé



Zdroj: Červinka, 1968

Právě zde v Mexiku se při vyhlásování prostných, ve kterých se o prvenství Věra dělila s ruskou Petrikovou, odehrál osudný moment, který se nesmazatelnou stopou zaspal do sportovních dějin. Při předávání medailí za prostnou stály vedle sebe dvě gymnastky, zazněly dvě hymny, první česká a druhá ruská. Jakmile začala hrát hymna ruská a na stožáru stoupaly obě dvě vlajky vedle sebe, Věra na protest proti okupaci Československé republiky sklopila oči dolů. V rozhovorech po letech přiznala, že gesto neměla dopředu vůbec promyšlené. Původně chtěla udělat V symbol pro Victory tedy vítězství, které poprvé použil v roce 1941 belgický ministr Victor de Laveleye a později se v 60. letech 20. století (během války ve Vietnamu) používal ve Spojených státech amerických jako znak míru.

Na to si ovšem netroufla. Bála se, že by mohla dopadnout jako američtí sprinteři a ona věděla, jak je tento kov důležitý pro československý národ a že o něj nemůže přijít. Sklon hlavy k ní přišel jako reflex. I to se mohlo zdát velmi na hraně, avšak Mezinárodní olympijský výbor toto gesto přešel. Všem ze západního světa bylo její gesto naprosto jasné.

Obrázek č. 6 Věra Čáslavská na stupních vítězů odklání hlavu od ruské vlajky



Zdroj: Vera Caslavka 1968 Mexico City Protest and parts of Floor Ex (Youtube), 2016

Obrázek č. 7 Celkem čtyři medaile si přivezla Věra Čáslavská z Mexika



Zdroj: Lidovky.cz, 2016

Po prvním protestu, kterým bylo podepsání manifestu 2000 slov tohle mohlo být tím finálním gestem, které ji uzavře dveře k její další působnosti ve sportu. Komunistické vedení v Československé televizi tyto záběry po skončení olympijských her nenávratně zničilo. (Sluka, 2014)

Své čtyři zlaté medaile na dálku poslala čtyřem konkrétním lidem. Nejcennější kov z osmiboje poslala panu prezidentovi Ludvíku Svobodovi, druhou poslala Alexandru Dubčekovi, třetí Josefu Smrkovskému a poslední Oldřichu Černíkovi. Každý za sebe ji pak poslal děkovný telegram. (Červinka a Pacina, 1968, s. 25)

Tímto úspěchem Věra ukončila svoji profesionální kariéru a rozhodla se naplno věnovat rodině. Byla vyčerpaná především z toho, že jako emocionálně založený člověk každou část závodu velmi prožívala. Druhým důvodem byla touha po dětech. Už několik let si z cest vozila dětské oblečení, které bylo v Československu jinak nedostupným artiklem. A také konečně našla partnera, který ji mohl být oporou nejen na sportovišti, ale i v soukromém životě.

Dne 4. srpna 1969 se jí narodila dcera Radka.

Obrázek č. 8 Věra Čáslavská s dcerou Radkou



Zdroj: Sportovní Listy, 2016

Věra si myslela, že až se vrátí do Československa, přivítají ji všichni s jásotem a pracovní nabídky se jí jenom pohnou. Z půlky měla pravdu. Opravdu jí přijali s jásotem, stala se celebritou. To však po pár měsících opadlo a Věra se stala řadovou občankou. Chtěla se vrátit do Tělovýchovné jednoty Rudá hvězda. Myslela si, že po té oboustranné spokojenosti z doby předchozí, kdy za jednotu závodila, ji třeba přijmou na pozici trenérky. To se ovšem nestalo, naopak byla z TJ Rudá hvězda vyloučena. Jelikož společnost začala pomalu ustupovat od své dřívější reformní nálady, za chvíli zůstala pod manifestem podepsána jen hrstka významných osobností. Ze sportovců to byla právě Věra, manželé Zátopkovi a skokan na lyžích Jiří Rašín. Zátopkovi i Jiří Rašín byli donuceni své podpisy odvolat, a tak zbývala pouze Věra. (Kosatík, 2012, s. 105)

Obrázek č. 9 Po Věřině pravici sedí Emil Zátopek



Zdroj: Kosatík, 2012

U ní si funkcionáři z ÚV ČSTV mysleli, že ji zlomí snadno. Přece jenom byla závislá na práci, kterou ji oni mohli, ale zároveň nemuseli dát. Věra byla momentálně na mateřské a během té doby napsala svojí první biografii *Cesta na Olymp*. Nebyla si vůbec jistá, zda bude moci svou knihu vydat, přesto povzbuzována lidmi, jako byl například Ota Pavel, pokračovala v psaní. Konečně v roce 1972 byla kniha, zcenzurovaná o polovinu, opravdu vydána v nákladu 94 tisíc kusů. Kniha byla téměř okamžitě vyprodána. Dotisk ani reedice nebyly povoleny.



Věra začala pociťovat, jak jí současný režim a její představitelé začínají vytlačovat z veřejného života. Důvodem mělo být to, že z jejich pohledu se stále nepolepšila a veškeré zahraniční cesty a angažmá jí budou tudíž zamítnuty. Mohla jezdit přednášet do Vídně, Kanady a do dalších zemí. Dokonce ji nabídli smlouvu na milión dolarů z Hollywoodu, když bude hrát ve filmu sama sebe. Věra se v těchto nabídkách ovšem nemohla rozhodnout svobodně a vše zamítli komunističtí funkcionáři za ní. (Kosatík, 2012, s. 111)

Věra ale měla stále nutkavou touhu vrátit se po mateřské ke sportu. Ideolog strany KSČ Jan Fojtík jí dal nabídku, díky které by se mohla vrátit ke sportu. Jediné, co musí udělat je dát interview Rudému právu, ve kterém popře nepravdy, které o ní vycházely v zahraničním periodiku. S tím Věra problém neměla. Tehdejší novinář Zvonimír Šupich s Věrou udělal velmi inteligentní interview, to ovšem neprošlo přes někdejšího šéfredaktora Miroslava Moce, který celé interview roztrhal s tím, že naprosto nesplnilo účel. Tímto si podepsala konečný rozsudek nad svojí kariérou. Tři měsíce na to ji vyloučili z TJ Rudé hvězdy Strašnice. (Vlk, 2016)

## 4 KARIÉRNÍ OBRAT

Věra Čáslavská byla odepsaná. Nikdo ji nechtěl přijmout a když ano, ČSTV se jasně vyjádřilo zamítavým postojem. Několikrát ji odvezli přímo na vnitro, kde se ji snažili donutit odvolat vše co řekla, nebo udělala. Ona se však nezlomila, a tak pokračovala soustavná šikana. Sama se pokoušela oslovit prezidenta Antonína Svobodu a dožadovala se rovnosti vůči její osobě. Myslela si, že má u něj dveře otevřené, když po jejím návratu z Mexika ji pan Svoboda dokonce familiárně oslovoval Věruško a ujišťoval ji, jak je jí celý stát vděčný za vzornou reprezentaci. Ten ji ovšem nakonec ani osobně nepřijal. Pouze přes vedoucího své kanceláře vzkázal:

*„Chybovat je lidské, ale setrávat ve lži d'ábelské.“ (Vlk, 2016)*

Když už věděla, že se zřejmě nedokáže vrátit na trenérskou pozici rozhodla se, že po skončení mateřské nenastoupí do práce, ale že bude pokračovat ve svém přerušném studiu na Fakultě tělesné výchovy a sportu. Nakonec i úspěšně odpromovala a na konci svého studia se jí narodilo druhé dítě, chlapec jménem Martin. Finanční situace rodiny nebyla jednoduchá. Josef Odložil byl vyhnán z armády i ze sportovního klubu Dukla Praha na Julisce a bylo mu řečeno, že se tak stalo v návaznosti na jeho ženu a její postoje vůči režimu. Čáslavská byla na mateřské a vyhlídka jakékoliv práce v nedohlednu. Aby svou rodinu uživila, přijala práci uklízečky. Chodila několikrát týdně uklízet domácnosti na Pankráci a v Nuslích. To ji ovšem po půl roce také zakázali, jelikož tento fakt dlouho nezůstal skryt zahraničním médiím. Režim se bál, aby se v zahraničí nedozvěděli, jak zde zacházejí z bývalými úspěšnými olympioniky. (Vlk, 2016)

Ve svých volných chvílích se chodila dívat na gymnastky do tělocvičen. Ale pouze škvírkou mezi dveřmi, aby ji někdo nezpozoroval. Tehdejší vrátné se jí zzelelo a pouštěla ji na pár hodin týdně do haly, aby mohla pozorovat gymnastky, které se připravovaly na závody. (Sommerová, 2012)

### 4.1 Návrat do Mexika 1974-1978

Po pěti letech v roce 1974 se nad ní režim konečně slitoval a jeho představitelé jí jmenovali trenérkou gymnastického družstva při AC Sparta Praha. Starala se

o juniorské závodnice. Věra byla doslova nadšená z návratu do tělocvičny. Gymnastický oddíl byl odnoží Slovanu ÚV ČSTV, který v té době řídila Eva Bosáková. Věra zde nemohla trénovat oficiálně. Děvčata sice trénovala, ale pokud přišel někdo ze stranických představitelů KSČ na oficiální návštěvu, museli Věru uklidit někam do ústraní.

Zde byla čtyři roky, když z nenadání přišla nabídka přímo z Mexika. Nabídli ji pozici trenérky v místním centru pro budoucí gymnastické naděje. V této nabídce ovšem sehrály roli spíše politické aspekty. Nový mexický prezident José Lopéz Portilla chtěl navázat těsnější spolupráci se zeměmi socialistického tábora. (Kosatík, 2012, s. 129)

*„Vyměnili mě za uhlí. Sověti požádali Mexičany, aby za ně Kubě dodávali uhlí. Mexičané si za to řekli o moje služby, nabídku jsem ráda přijala.“* Leonid Iljič Brežněv, generální tajemník ÚV KSSS, poslal příkaz o vyslání Věry Čáslavské, prezidentovi Gustávu Husákovi. (Jakoubek, a, 2016)

Na žádost Věry odcestovala celá čtyřčlenná rodina do Mexika. Věra si vydobyla podmínku, že její manžel zde bude mít v Mexiku důstojnické uplatnění. Věra začala hned ve třech zaměstnáních. První bylo trénování mladých svěřenkyň, jako druhou práci měla trénování budoucích trenérů a do třetice si ještě přibrala účinkování v televizním pořadu s názvem Haga gymnasia con Vera. Zde Věra každý den po dobu dvaceti minut předcvičovala lehčí gymnastické cviky. (Kosatík, 2012, s. 134)

Josef také těžko snášel, že je jeho žena celebritou kamkoliv přijde. Všude ji znají, všichni se s ní chtějí vyfotit, nebo aspoň prohodit pár slov. Mužská ješitnost je v této chvíli pochopitelně zraněná. Takové uvítání jako ona měl prý jen papež Jan Pavel II podle místního tisku. V Mexiku se poprvé začaly rozcházet cesty manželů. Jak se ukázalo, každý měl úplně jiný pohled na výchovu dětí. Josef byl z armády zvyklý na pořádek a řád, těžce nesl, že se především jeho starší dcera nechtěla přizpůsobit místní sovětské škole. V té byla přizpůsobena výuka k obrazu svému. Hlavní myšlenkou bylo, že vše, co nepochází ze států socialistického tábora je v podstatě zlo. Radka se začala učit doma. (Kosatík, 2012, s. 136)

Jejími učiteli se stali její rodiče, ale jako asi ve většině domácností, i zde se vyskytly problémy. Josef Odložil prý začal mít i lehké sklony k agresivitě. (Sommerová, 2012)

V roce 1981 došlo ke konfliktu, který nepopíral ani Josef Odložil. Jejich dcera Radka jednoho dne prohlásila, že se učit nebude, stane se milionářku a na všechno bude mít služky. Za toto prohlášení dostala od svého otce facku. (Ševčíková, 2003, s. 18).

Ke konci pobytu v Mexiku začal pár bydlet odděleně a po příletu do Prahy měli v plánu se nechat rozvést. Mexická vláda nabídla pouze Věře prodloužení smlouvy, ta to s díky odmítla. V její rodině se totiž objevila nemoc, která provázela rodinu Čáslavských. Věřin otec dostal rakovinu a pomalu umíral. Věra si vyžádala výjimku a odletěla se rozloučit za otcem. Mohla zde být pouze pár dní, a proto když odlétala zpět věděla, že už se s otcem nejspíše nesetká. (Kosatík, 2012, s. 137-138)

Situace mezi manželi se začala vyostřovat a na řadu přicházely naschvály. Poté co Josef odletěl domů, z důvodu dřívějšího vypršení smlouvy, myslela si Věra, že konečně přijde ten toužený klid. Její manžel se o měsíc později vrátil s turistickým vízem. On ji celý den pronásledoval a ona ho nechávala policií vyvádět z bytu. Těžko říci, kdo v tomto sporu byl v právu, každopádně ustoupit nechtěl ani jeden z nich. Zpátky do Československa se vraceli každý jiným letadlem. Domácnost byla najednou rozdělena napůl. On si vzal jeden pokoj a Věra s dětmi dostala zbytek bytu. Papíry s žádostí o rozvod přišly Věře v roce 1981, od té doby se vleкло soudní řízení celý rok. Neskončilo to ovšem rozvodem. Oba dva se rozhodli, že kvůli dětem spolu ještě vyzkouší koexistovat. V tuto chvíli se spíš jednalo o to, kdo to vzdá první. Ale jelikož byli oba dva vychováni jako vrcholoví sportovci, ani jeden si nepřipouštěl prohru. Vydrželi spolu až do roku 1987, kdy se situace stala neúnosná už i pro děti, a tak Věra zažádala o rozvod. Začalo nepříjemné přetahování o byt, o majetek, o výživné, a hlavně o děti, které začaly mít k otci odměřený vztah. (Kosatík, 2012, s. 139-149)

Obrázek č. 10 Věra Čáslavská s dcerou Radkou a synem Martinem



Zdroj: Kosatík, 2012

Věra jako důvod vzájemného odloučení udala nepřekonatelné rozdíly. Josefa Odložila popsala jako násilníka, který se nedostatečně stará o děti. Josef Odložil naopak Věru označil za prospěchářskou. Díky svému charakteru prý kazí i děti, které falšují omluvenky do školy a samovolně si prodlužují prázdniny se slovy, že maminka to přece zařídí. (Ševčíková, 2003, s. 19)

Poté co se vrátila do Československa v roce 1981 zdálo se, že ji soudruzi z ČSTV nejspíše trochu odpustili, jelikož ji bylo nabídnuto, zda by se nechtěla stát vůdčí osobností v týmu sportovních gymnastek. Ona ovšem odmítla. Chtěla tady být teď spíše pro rodinu než pro cokoli jiného. To vše se změnilo po roce 1983, když na oficiální návštěvu přijel předseda Mezinárodního olympijského výboru Juan Antonio Samaranch, který byl velmi rozporuplnou osobou v dějinách MOV. Někteří, včetně jeho předchůdce Lord Killanin tvrdili, že si prezidentský post koupil. O rok dříve se prý stal členem KGB. Rusové mu tak slíbili podporu při volbě nového prezidenta. To se také stalo a do čela se dostal v roce 1980. (Macek, 2009)

Právě on Věru Čáslavskou obdivoval, prý se jí i snažil přesvědčit, aby usilovala o zvolení jako jeho nástupkyně. Ona ho měla zafixovaného jako muže kompromisu, který vždy dokázal vyjít všem vstříc. Díky jeho kladným postojům k její osobě, režim nadále nedokázal ignorovat důležitost jejího postavení ve světě, a tak ji konečně nabídl plnohodnotnou pozici trenérské jedničky u reprezentačního týmu sportovních gymnastek. Věra přijala a mimo jiné se stala také mezinárodní rozhodčí. V tuhle chvíli její původní myšlenka zaměřená na rodinu, nekorespondovala s jejím budoucím stylem života. Funkce mezinárodní rozhodčí nebyla jednoduchá pozice, a hlavně spíše nevděčná. Věra za toto renomé nedostávala žádný plat, často byla na cestách a skoro denně musela studovat nová pravidla, která se měnila za pochodu. Uplynulo patnáct let od její vlastní účasti na velkých závodech. Sportovní gymnastika se velmi proměnila. (Kosatík, 2012, s.156) Neobjektivnost a pletichářství, kterému mu musela přihlížet ji od této pozice natolik odradil, že v roce 1989 skončila s bodováním na dobro.

## 5 REVOLUČNÍ ROK

V roce 1989 přišel zlomový rok, který znamenal nejen pro Věru Čáslavskou, ale pro většinu demokraticky smýšlející část obyvatel vydechnutí. Kromě sepsání osobní výzvy a podepisování petic si Věra pohrávala s myšlenkou, že by ráda vystoupila na známém balkoně v Melantrichově ulici, kde se během týdne scházeli řečníci. Paradoxně ji přesvědčil vlastní syn Martin, který ji jednou suše oznámil, že jde na Václavské náměstí spolu s ostatními studenty. Věra se ho snažila přesvědčit, že proti nim mohou zasáhnout ozbrojené milice. On ji tenkrát vyrazil dech větou, že v tom případě si klekne a přijme tu situaci, která nastane. To byl konečný impuls k tomu, aby Věra v rychlosti sepsala projev a jela na Václavské náměstí. Na samotný balkon, na který se přes davy lidí nebylo téměř možné dostat, ji pomohl japonský štáb, který ji proklestil cestu skrz. (Vlk, 2016)

*„Zvedli jsme hlavu, pronášíme závažná slova a vznášíme spravedlivé požadavky. Jsou však lidé, kteří kalkulují s naší únavou, kteří počítají s tím, že nadšení v našich duších rychle vyhasne, ale to se velmi mylí.“* (Sommerová, 2012)

Zde se poprvé osobně setkala s prezidentem Václavem Havlem. Jako dříve na závodech ji i nyní přepadla tréma. Sepsala vše, co chtěla říct? Dává to vůbec smysl? A není to moc dlouhé? Právě na tu poslední otázku hledala Věra odpověď u pana prezidenta. On ji odpověděl, že to musí zvážit sama. Byla v mírném šoku.

*„V tom tónu bylo cosi, co ji zaskočilo a co, pokud ji paměť sahala, nikdy předtím nezažila. Žádným nátlakem a žádným direktivním rozhodnutím u ní druhý člověk nikdy nezískal víc než ten, kdo se jí nyní odvážil říci: Věřím vám a nechávám to na vás, neste sama svoji odpovědnost.“* (Kosatík, 2012, s. 161)

Její proslov v Melantrichově ulici byl prvním krokem k její vlastní politické angažovanosti. Ten druhý udělala ve chvíli, kdy vkročila do tehdejšího Paláce kultury (dnešní Kongresové centrum Praha – pozn. autora), kde se konal XI. celostátní sjezd družstevníků. V zadním rohu si našla mikrofon, na který se pokládají otázky z publika. Jakmile se představila, ozvalo se sálem: Běž dopředu!. Tam prohlásila, že už nemusí o ničem jednat, že mladí převzali iniciativu a rozhodli za ně, kam se bude tato

země v následujících letech ubírat. Veřejně se zde přihlásila ke všem myšlenkám Občanského fóra. (Vlk, 2016)

## 5.1 Práce na hradě

Za několik dnů byla zvolena do vedení ČSTV. Ji však více lákala práce pro olympijský výbor. O rok později byl vytvořen samostatný Československého olympijský výbor. Výbor v té době potřeboval silnou osobnost do vedení, u které věděl, že má všeobecně známé a vysoké postavení nejen v tuzemské společnosti, ale i v zahraničí. Do té doby fungovalo jako hlavní rozhodovací orgán v oblasti sportu ČSTV, to se mělo změnit. Bylo sestaveno nové vedení ČSOV a Věra se stala jeho předsedkyní. Absolvovala ale pouze jenom jednu federální výpravu, a to na olympiádu v Barceloně v roce 1992, tam naši sportovci vybojovali sedm medailí. Čtyři zlaté, dvě stříbrné a jednu bronzovou. Vše v mužských kategoriích, a to v hodů oštěpem, desetiboji, kanoistice, sportovní střelbě a ve veslování. (Kosatík, 2012, s. 175)

Právě prezident Havel ji nabídl místo poradkyně, které přijala. Kdyby Věra měla větší politické ambice, mohla využít první nabídky, kterou od něj dostala, a to bylo stát se první porevoluční primátorkou Prahy. To však odmítla. Věděla, že na takovou funkci nedisponujeme dostatečnými zkušenostmi a znalostmi. V tomto ohledu její sebereflexe fungovala výborně. Další pozicí, která ji byla nabídnuta byla, byla velvyslankyně v Japonsku. K této funkci ale bylo potřeba vyřídit velmi papírování a je otázka, zda by zrovna Věra, vlastenka srdcem i duší, chtěla opustit Československo. Nakonec se stala ředitelkou sekce pro sociální politiku. V této funkci mohla využít své zkušenosti v jednání s lidmi. Vyřizovala korespondenci Hradu, kam psali lidé se svými problémy a přáními.

Také se stala tzv. otvíračkou dveří pro Václava Havla, kterého v té době ještě moc široká společnost neznala. Za to Věru znal téměř každý.

V roce 1989 také jela Věra do Japonska, už po jedenácté. Tentokrát však nereprezentovala svoji zemi jako sportovkyně, nýbrž jako vyslankyně prezidenta. Jela tam s myšlenkou navázání užších vztahů s Japonskem, což potvrdila i při rozhovoru pro televizní společnost FNN. Během svého pobytu dokonce navštívila i gymnázium v Kiši, kde se mimo jiné připravují i budoucí gymnastické naděje. Zapojila se do jejich tréninku



a rozdávala rady místním svěřenkným. Následoval sled dalších státnických návštěv, které musela absolvovat. Při své poslední návštěvě se setkala se samotným nově zvoleným premiérem, který kvitoval Věřiny představy o navázání československo-japonských vztahů. Dodnes je Věra jakousi ikonou v této zemi, a to nejen díky svým sportovním výsledkům. (Šponar, Krejčová a Horáčková, 2007, s. 14-17)

Jednou Věra okomentovala svou práci pro Václava Havla:

*„Práce pro kancelář prezidenta byla náročnější než všechny olympiády dohromady.“*

Jiného názoru nebyl ani prezident Václav Havel

*„Věra byla, až bych řekl, posedlá svou prací. Ona tam byla čtrnáct hodin denně,“*

(Sommerová, 2012)

To logicky nemohlo vést k ničemu jinému než k jejímu vyhoření, které se skutečně objevila v roce 1992, kdy se Věra rozhodla opustit Hrad a soustředit se čistě na sportovní odvětví.

## **5.2 Rodinná tragédie**

Život plynul a Věra byla spokojená jak v práci, tak v osobním životě. Ovšem jak bývá v těchto šťastných chvílích, něco zlého se většinou připlete pod nohy. Do života Věry a její rodiny zasáhla tragédie. 7. srpna 1993 na taneční zábavě v Bělé pod Pradědem se syn Věry Čáslavské, Martin Odložil, setkal se svým otcem Josefem Odložilem. Ten v té době byl již s Věrou rozvedený a měl novou ženu Evu Mervartovou, se kterou měl dvě malé děti dceru Andreu, které byly čtyři roky a syna Jana, kterému byl právě jeden rok. Celá tragédie, která následovala je dodnes záhadou. Josef Odložil přišel na taneční zábavu do hostince U Cimbury za svým synem z důvodu, že chtěl s ním vyřešit jeho přetrvávající kázeňské problémy ve škole. Ty Věra připisovala úrazu, který se mu stal na konci školního roku a on tak nebyl schopný složit maturitu jednoho z celkových čtyř předmětů. A jelikož měl před reparátem z maturity, chtěl si s ním vyjasnit, jak hodlá pokračovat ve své snaze úspěšně školu dokončit. Co ovšem následovalo už není tak jasné. Podle Miroslavy Ševčíkové, sestry Josefa Odložila, zaútočil Martin Odložil na svého otce železným boxerem, udeřil ho do hlavy a díky tomu mu přivodil krvácení do mozku, které

mělo po třiceti pěti dnech, kdy ležel napadáný v bezvědomí, za následek jeho smrt. (Ševčíková, 2003, s. 35)

Podle Věry Čáslavské její syn Martin pouze do otce strčil, když opilý Josef Odložil ho, dle svých slov ztrapňoval, když opilý tančil s dívkami na parketu, kterým to evidentně nebylo příjemné. Ať se to sešlo tak, či tak, výsledek byl tragický. Josef Odložil 10. září 1993 umírá v nemocnici v Olomouci ve věku 54 let. Soud je dlouhý a vleklý. Svědci mění výpovědi, obě strany si přivádějí vlastní experty, nikdo nechce říct, co se skutečně té noci odehrálo. Za dva roky od incidentu je Martin Odložil poslán před okresní soud a 24. července 1996 následně odsouzen za úmyslné ublížení na zdraví s následkem smrti. Je odsouzen ke čtyřem letům nepodmíněného vězení s výkonem ve věznici s ostrahou. (Kosatík 2012, s. 200)

Martin Odložil strávil ve vězení šest měsíců. Následně byl v 24. ledna 1997, po podání žádosti desítek kamarádů, odborníků a spolku Šalamoun, tj. Spolek na podporu nezávislé justice, omilostněn prezidentem Václavem Havlem. Ten později sklidil vlnu kritiky na svou osobu právě za udělení této (a dalších) milosti, která měla být ovlivněna vztahem k Věře Čáslavské.

Obrázek č. 11 Martin Odložil u soudu a svojí matkou Věrou Čáslavskou a sestrou Radkou Čáslavskou



Zdroj: Kosatík, 2012

### 5.3 Život v ústraní

Věra v té době už pobývala v Psychiatrickém centru v pražských Bohnicích. Celkové klima, které se odvíjelo od celé kontroverzní kauzy, se podepsalo na jejím duševním zdraví.

*„V posledních týdnech vyžaduje stav paní Čáslavské hospitalizaci a intenzivní léčbu psychofarmaky, protože deprese překročila hranice, za nimiž je okolí nemocného a svět interpretován ještě způsobem odpovídajícím našemu obvyklému chápání a začíná být zkreslen bludným výkladem a chorobným, emočně pokrouceným vnímáním.“* (Kosatík, 2012, s. 203)

Jak později popsal Martin Odložil v rozhovoru pro Lidové noviny byla tohle jedna z nejtěžších věcí, kterým musel na svobodě přihlížet:

*„Já zabil svého otce a mámu dostal do blázince. Myslím, že být někde, kde bych se nemusel dívat na následky svých činů a třeba si mohl namluvit, že jsem si trest vězením vybral, by pro mne bylo nejspíš dost jednodušší.“* (Jakoubek, b, 2016)

Věra se uzavřela před světem. Odmítala i nejbližší přátele, nikam nechodila, s nikým se nebavila. Jedinými lidmi, kteří byli vpuštěni do jejího okolí kromě psychiatrů byla její sestra Hana a její dcera Radka. Situace se nelepšila a pro Věru nebyla jiná možnost než se nechat hospitalizovat natrvalo v psychiatrické léčebně. Tam podstupovala léčbu i elektrošoky. Zdálo se, že nic nepomáhá. Začala brát antidepresiva přes den a hypnotika přes noc. Očekávatelným výsledkem byla Věřina závislost na lécích, která vygradovala tak, že kradla léky ošetřovatelkám v léčebně. V roce 2000 se všemi léky naráz skončila. Jako důvod vnímala to, že ještě nechce umřít. (Kosatík, 2012, s. 220) Přebývala v Domě s pečovatelskou službou, kde se starala o bývalého olympijského kanoistu Alfréda Jindru až do roku 2006. Když zemřel, neviděla důvod tam nadále setrvávat a lehce se jí i zastesklo po životě mimo dům, kde dle jejích slov byla cítit smrt z každého rohu. Přestěhovala se zpět do vily v Černošicích, která zde zůstala po jejích rodičích a bydlela tu se svým synem Martinem.

*„Šestnáct let jsem byla v tak dezolátním stavu, že jsem byla apatická. Už jsem si nad sebou udělala křížek.“* (Sommerová, 2012)

## 6 NÁVRAT NA VÝSLUNÍ

Do víly se sice vrátila, ale chtěla žít veřejně určitě nechtěla. Když pro ni olympijský výbor uspořádal oslavu k šedesátým narozeninám, ani tam nedorazila. Žít inkognito ji naprosto vyhovovalo. (Kosatík, 2012, s. 223)

Nešlo se ovšem neustále vyhýbat veřejnému životu. Jednou Věře zazvonil telefon.

*„Každý rok mě zval Klub olympioniků na svá setkání. Dlouho jsem se necítila zocelená, měla jsem respekt z některých okamžiků. Letos volali zas, telefon si všichni ti bývalí sportovci předávali jako štafetu a bylo to dost vehementní, intenzivní přemlouvání. Nakonec mi pohrozili: Jestli nepřiješ, tak ztratíš všechny kamarády. Řekla jsem si, že je teda převezu. Tak jsem se tam zjevila a všechny jsem poznala-hokejisty, fotbalisty, gymnasty.“* (Grim a Beránek, 2009)

Jedním z hlavních důvodů bylo také připomenutí výročí dvaceti let od sametové revoluce. Věra se také navrátila mezi sportovní elitu. V roce 2009 ji pozvali na vyhlášení soutěže Sportovec roku, kde měla předat cenu rychlobruslařce Martině Sáblíkové, která se stala Sportovcem roku 2009. Několika minutový potlesk diváků vestoje ji vliv novou krev do žil. Média začala psát o jejím velkém návratu. Začala rozdávat rozhovory, ve kterých i odkrývala své budoucí plány, mezi které patřilo například sepsání biografie. To ovšem nakonec svěřila do rukou Pavla Kosatíka. V roce 2012 tak vyšla kniha Život na Olympu, která měla být první necenzurovanou knihou o životě Věry Čáslavské. Její živo se otočil o 180 stupňů. Cítila, že promarnila velkou část života, skoro šestnáct let a bylo na čase si to vynahradiť. Nejbližší se o ni začali v jednu chvíli i bát. Přišlo jim, že si Věra, jak již byla dříve zvyklá, nabírá víc, než je schopná zvládnout. (Kosatík, 2012, s. 224)

Obrázek č. 12 Vyhlášení sportovce roku 2009



Zdroj: Kosatík, 2012

Věra se začala i opět angažovat v česko-japonských vztazích. Obnovila činnost nadace Sakura, kterou založila po roce 1989 a která se zaměřovala na dovoz lékařských strojů k léčbě rakoviny tlustého střeva. Také po ničivém zemětřesení a tsunami Tóhoku, které se přehnalo přes Japonsko v roce 2011 a mělo za následek skoro šestnáct tisíc obětí, zorganizovala pobyty pro třicet dětí z rodin, které postihlo toto neštěstí. (Kosatík, 2012, s. 225)

Když už to vypadalo, že se Věřin život stabilizoval přišla rána, kterou nikdo nečekal. Po diagnostikování cukrovky v roce 2010 ji byla v roce 2015 diagnostikována rakovina slinivky břišní. Ne dlouho na to absolvovala několik operací v IKEMu u lékaře kliniky transplantační *chirurgie* Martina *Oliveria*. Po operacích následovala chemoterapie. Paradoxně lépe snášela drastičtější verzi chemoterapie. Bohužel ale nic z toho nebylo úspěšné. Věra byla ovšem stále optimistická. Tvrdila, že nic horšího, než deprese ji už potkat nemůže, protože deprese není jako zlomená noha, nebo rakovina. Z těch se člověk s optimismem a s touhou nepoddávat se, může dostat. (Beránek, 2016)

Během celého roku dávala rozhovory, kde se zmiňovala o svých budoucích plánech a nikde si nestěžovala na bolest, nebo na únavu. Naopak s optimismem odpovídala na stejné otázky stále znovu a znovu. Jejím největším cílem bylo vydat již nezcenzurovanou verzi její první biografie z roku 1972, *Cesta na Olymp*. Sama říkala,

že má velmi dobrou paměť a že ví, které pasáže byly vymazány, proto ji může sama doplnit i přesto, že původní rukopis, který se ztratil při nesčetných prohlídkách jejího bytu během normalizace. O tuto knihu projeví zájem čtyři nakladatelství. Po letech se štáb japonské televize ptal bývalého editora vydavatelství Mladá Fronta, které knihu vydalo, co jim konkrétně vadilo v její rukopisu, dostali odpověď, že její osoba. (Vlk, 2016)

Toto dílo už bohužel nikdy nestihla dokončit.

Věra Čáslavská odjela dne 30. srpna 2016 do IKEMu na prohlídku. Přitížilo se jí, a proto se doktoři rozhodli, že si ji tam nechají na pozorování. Odtamtud se však už nevrátila. Ve 21:55 Věra podlehla rakovině slinivky břišní ve věku 74 let.

Ona sama se ikonou nikdy necítila, proto nechtěla státní pohřeb. Takto se vyjádřila před Helenou Kašperovou, která byla její blízkou přítelkyní ještě z dob působení na Hradě. (Veselovský, 2016)

Její přání bylo rodinou vyslyšeno. Pohřeb se konal v pouze úzkém rodinném kruhu ve čtvrtek 8. září 2016 v Šumperku v krematoriu. Jako jedné z nejvýznamnějších osobností 20. století se i jí dostalo poct a oficiální poslední rozloučení proběhlo 12. září 2016 v budově Národního divadla na prknech, která znamenají svět. Celé rozloučení začalo odbitím zvonu Jana křtitele z katedrály sv. Víta. Přišly se s ní rozloučit desítky vrcholových sportovců jako například snowboardistka Eva Samková, veslař Ondřej Synek, atlet David Svoboda, nebo atletka Dana Zátopková.

*„Spousta lidí ji vnímá jenom jako sportovkyni, ale my ji vidíme především jako velkého člověka.“* Takto ji popsal předseda Českého olympijského výboru Jiří Kejval. Režisérka Olga Sommerová emotivně popsala, co ztráta takové osobnosti znamená:

*„Museli jsme se rozloučit s někým, kdo se vlastně neopakuje. Takováhle žena se jen tak nenarodí. To je naprosto výjimečný zázrak přírody. Věra Čáslavská je zázrak přírody.“* (Sport.cz, 2016)

## ZÁVĚR

Za svůj život toho stihla prožít tolik, že nad tím až zůstává rozum stát. Jak lze vyčíslit její sportovní úspěchy? Vyhrála celkem jedenáct olympijských medailí, sedm medailí z Mistrovství světa ve sportovní gymnastice, jedenáctkrát se stala mistryní Evropy. Také byla čtyřikrát vyhlášena sportovkyní roku. V roce 1968 se stala dokonce nejlepším sportovcem světa. Od Japonců obdržela Řád vycházejícího Slunce, což je nejvyšší státní vyznamenání. Stala se poradkyní na Hradě a předsedkyní Českého olympijského výboru. K tomu všemu ještě vychovala dvě děti, se kterými až do své smrti měla velmi úzký vztah.

Po výčtu všech těchto úspěchů bychom si mohli říct, že se jedná o nadčlověka, který byl ve svém životě tak úspěšný a tím pádem osudem i nedotknutelný. Není tomu ovšem tak. Za jejím životem se skrývá také utrpení, bolesti a bezpráví, které bylo na osobě Věry Čáslavské pácháno. Byla v srdci českým patriotem a ač měla několik možností emigrovat v době, která jí nepřála, ani jednou nad tím, dle svých slov, ani na okamžik nezaužovala. Snažila se pomoci tam, kde bylo potřeba, a tak ze svých různých pracovních pozic, které vykonávala, pomáhala například malým sportovním spolkům, handicapovaným dětem, ale i řadovým občanům s jejich různými životními trápeními. Sama byla životní optimistkou, která se snažila vždy vidět věci pozitivně a s nadhledem.

Její životní příběh byl ukončen možná dříve, než si mohla naplno užít návratu po dlouhých šestnácti letech, kdy byla uvězněna díky své depresi v izolaci od ostatních lidí, kteří se jí i přesto marně pokoušeli kontaktovat. Vlna solidarity po její smrti však naznačuje, že její osoba neupadla v zapomnění a lidé v ní stále viděli tu usměvavou Věrku, která se vrátila z olympiády v Mexiku v roce 1968, kde letmým gestem protestovala proti okupaci Československé republiky, v ruce držela šest medailí a na jedné z rukou se jí blýskal zlatý snubní prsten. Národ ji už nikdy více nemiloval než právě v této chvíli.

Do své smrti neodvolala podpis pod manifestem 2000 slov.

# SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

## Seznam použitých českých knižních zdrojů

- BLAŽEK, Vratislav a SKÁLA, Jaroslav, ed. *Věra Čáslavská*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1968. [66] s.
- ČÁSLAVSKÁ, Věra. *Cesta na Olymp*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 1972. 169 s., [24] s. obr. příl. Máj; sv. 179.
- ČERVINKA, Oldřich a PACINA, Václav. *Mexická dramata*. 1. vyd. Praha: Čs. novinář, 1968. 167 s. Edice časopisu Čs. televize; sv. 1.
- HOLUB, Jiří a PAUL, Zdeněk. *Zlato z Tokia*. 1. vyd. Praha: STN, 1965. 85 s., [32] s. obr. příl.
- KOSATÍK, Pavel. *Věra Čáslavská: Život na Olympu*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2012. 241 s., [48] s. Obr. - příl. ISBN 978-80-204-2630-7.
- POPPER, Jan, ed., KOHLMAN, Čeněk, ed. a BŘEZINA, Jaroslav, ed. *Mexico 68: 19. olympijské hry: 10. zimní olympijské hry, Grenoble*. 1. vydání. Praha: Olympia, 1969. 204 nečíslovaných stran.
- PROCHÁZKA, Stanislav a NOVOTNÍK, Jiří. *Vzpomínka po 40 letech: komunistický režim, sovětská okupace, normalizace jako okupační sovětská: národní neštěstí, které by nemělo být zapomenuto*. Brno: Tribun EU, 2009. 242 s. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-780-9.
- TŮMA, Oldřich, ed. a DEVÁTÁ, Markéta, ed. *1968: Pražské jaro 1968: občanská společnost, média, přenos politických a kulturních procesů = civil society, the mass media, and the transfer of political and cultural processes in the "Prague Spring" 1968 = der Prager Frühling 1968: Zivilgesellschaft-Medien - Politische und kulturelle Transferprozesse*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2011. 229 s. ISBN 978-80-7285-119-5.
- ŠEVČÍKOVÁ, Miloslava. *Prostě, zabil jsem svého otce: příběh olympioniků Josefa Odložila a Věry Čáslavské, jejich syna Martina a spravedlnosti po česku*. 1. vyd. Český Těšín: Ondřej Havlík, 2003. 183 s. ISBN 80-239-0961-4
- ŠPONAR, Tomáš, KREJČOVÁ, Vendula a HORÁČKOVÁ, Lucie. *Objektiv má 20 let*. Vyd. 1. Praha: Česká televize, 2007. 167 s. Edice České televize. ISBN 978-80-85005-73-8.

## Seznam použitých zdrojů audiovizuálních

- Mexiko 68 [dokumentární film]. Režie František Papoušek. Československo, 1968.
- OKTÁBCOVÁ, Simona a MOJŽÍŠ, Theodor, 2012. In: Sláva vítězům: Věra Čáslavská [televizní dokument] ČT sport, 3. 5. 2012. Dostupné též z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1058319265-slava-vitezum/202471296020028-vera-caslavska/>
- SLUKA, Štěpán, 2014. In: Olympijský magazín: z historie OH Mexico city 1968 [televizní magazín] ČT sport, 20. 8. 2014 20:55. Dostupné též z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10321897020-olympijsky-magazin/214471290290031/obsah/349535-z-historie-oh-mexico-city-1968>
- Věra 68 [dokumentární film]. Režie: Olga Sommerová. Česko, 2012.
- VESELOVSKÝ, Martin. Věra Čáslavská se ikonou necítila, takových lidí je málo, pohřeb si nepřála, říká její přítelkyně. In: DVTV [online]. Praha: Economia, 2016, 31. 8. 2016 [cit. 2017-10-15]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/vera-caslavska-se-ikonou-necitila-takovych-lidi-je-malo-pohr-r-0f9c146e6f8911e6bc7c0025900fea04/?redirected=1520298102>
- VLK, Martin, 2016. Interview. In: Hyde Park Civilizace [televizní pořad]. Moderuje Daniel STACH. ČT24, 28.9.2016. Dostupné též z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10441294653-hyde-park-civilizace/216411058090206/>

## Seznam použitých internetových zdrojů

- BERÁNEK, Jaroslav. Poslední velký rozhovor Čáslavské: Nemůžeme lamentovat nad osudem. *IDNES.cz* [online]. 2016, 31.8.2016 [cit. 2017-11-12]. Dostupné z: [https://sport.idnes.cz/vera-caslavska-rozhovor-08e-sporty.aspx?c=A160831\\_095617\\_sporty\\_par](https://sport.idnes.cz/vera-caslavska-rozhovor-08e-sporty.aspx?c=A160831_095617_sporty_par)



ČTK. Černošice pojmenují po Čáslavské sportovní halu. Chystají i síň slávy. In: *Lidovky.cz* [online]. Praha: Mafra, 1.9.2016 [cit. 2017-10-05]. ISSN 1213-1385. Dostupné z: [https://www.lidovky.cz/cernosice-pojmenuji-po-caslavske-sportovni-halu-chystaji-i-sin-slavy-1ko-zpravy-domov.aspx?c=A160901\\_132812\\_In\\_domov\\_ELE](https://www.lidovky.cz/cernosice-pojmenuji-po-caslavske-sportovni-halu-chystaji-i-sin-slavy-1ko-zpravy-domov.aspx?c=A160901_132812_In_domov_ELE)

EGYED, Martin. Olympiáda 1968: čtyři zlaté, jedna Dubčekovi aneb Královna Čáslavská v akci. In: *Lidovky.cz* [online]. Praha: Mafra, 2016, 31.8.2016 [cit. 2018-02-02]. ISSN 1213-1385. Dostupné z: [https://sport.lidovky.cz/olympiada-1968-cyry-zlate-jedna-dubcekovi-aneb-kralovna-caslavska-v-akci-13f-ostatni-sporty.aspx?c=A160831\\_081154\\_In-sport-ostatni\\_bri](https://sport.lidovky.cz/olympiada-1968-cyry-zlate-jedna-dubcekovi-aneb-kralovna-caslavska-v-akci-13f-ostatni-sporty.aspx?c=A160831_081154_In-sport-ostatni_bri)

FELDSTEIN, Petr. Milena Kladrubská. In: *Reflex* [online]. Czech News Center, 2006, 30.11.2006 [cit. 2017-10-15]. ISSN 1213-8991. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/causy/73763/milena-kladrubska.html>

GRIM, Filip a Jaroslav BERÁNEK. Věra Čáslavská si užívá život v utajení. Pro sousedy jsem paní Columbová, říká. *IDNES.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2009, 28.12.2009 [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: [https://sport.idnes.cz/vera-caslavska-si-uziva-zivot-v-utajeni-pro-sousedy-jsem-pani-columbova-rika-1sv-/sporty.aspx?c=A091225\\_092915\\_sporty\\_fil](https://sport.idnes.cz/vera-caslavska-si-uziva-zivot-v-utajeni-pro-sousedy-jsem-pani-columbova-rika-1sv-/sporty.aspx?c=A091225_092915_sporty_fil)

JAKOUBEK, Jiří. POHNUTÉ OSUDY: Těžký cesta Čáslavské, druhé nejpůlnejší ženy roku 1968 po Kennedyové. In: *Lidovky.cz* [online]. Praha: Mafra, 2016, a, 2.3.2016 [cit. 2018-02-12]. ISSN 1213-1385. Dostupné z: [https://www.lidovky.cz/pohnute-osudy-tezka-cesta-very-caslavske-ze-zlateho-deste-do-hlubin-zarmutku-18v-/lide.aspx?c=A160301\\_223619\\_lide\\_ELE](https://www.lidovky.cz/pohnute-osudy-tezka-cesta-very-caslavske-ze-zlateho-deste-do-hlubin-zarmutku-18v-/lide.aspx?c=A160301_223619_lide_ELE)

JAKOUBEK, Jiří. POHNUTÉ OSUDY: Zabil jsem otce a mámu dostal do blázince, říkal Martin Odložil. *Lidovky.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2016, b, 4.3.2016 [cit. 2017-11-06]. ISSN 1213-1385. Dostupné z: [https://www.lidovky.cz/pohnute-osudy-syn-very-caslavske-zabil-sveho-otce-od-vezeni-ho-zachranila-milost-g17-/lide.aspx?c=A160303\\_201015\\_lide\\_ele](https://www.lidovky.cz/pohnute-osudy-syn-very-caslavske-zabil-sveho-otce-od-vezeni-ho-zachranila-milost-g17-/lide.aspx?c=A160303_201015_lide_ele)

KOVÁŘ, Pavel. Eva Bosáková. In: *Reflex* [online]. Praha: Czech News Center, 2001, 13.12.2001 [cit. 2017-10-12]. ISSN 1213-8991. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/placena-zona-causy/7836/eva-bosakova.html>

MACEK, Tomáš. Samaranch byl údajně pašerák. Tak jej naverbovala KGB. *IDNES.cz* [online]. Praha, 2009, 7.11.2009 [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: [https://oh.idnes.cz/samaranch-by-l-udajne-paserak-tak-jej-naverbovala-kgb-fy0-/sport\\_oh.aspx?c=A091106\\_220714\\_sport\\_oh\\_rou](https://oh.idnes.cz/samaranch-by-l-udajne-paserak-tak-jej-naverbovala-kgb-fy0-/sport_oh.aspx?c=A091106_220714_sport_oh_rou)

Sport.cz (pn). Poslední sbohem legendě. V Národním divadle se vzpomínalo na Věru Čáslavskou. *Sport.cz* [online]. Praha, 2016, 12. 9. 2016 [cit. 2017-12-13]. Dostupné z: <https://www.sport.cz/ostatni/ostatni/clanek/810106-posledni-sbohem-legendе-v-narodnim-divadle-se-vzpominalo-na-veru-caslavskou.html>

Sportovní listy (ps). Smutná zpráva... Zemřela česká olympijská legenda Věra Čáslavská [online]. In: *Sportovnílisty.cz* [online]. Praha: SPORT ONLINE MEDIA s.r.o., 31.8.2016 [cit. 2017-11-05]. Dostupné z: <http://www.sportovnilisty.cz/pozice-1-top/smutna-zprava-zemrela-ceska-olympijska-legendа-verа-caslavska/>

Vera Caslavka 1968 Mexico City Protest and parts of Floor Ex. In: Youtube [online]. 3. 9. 2016 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=SyYMcLwKreo>. Kanál uživatele 211UKRjump

Vladimír Mezencev. Vefakrát ju chceli zrazit' na kolena. Nikdy a nikomu sa to nepodarilo. In: *Svetsportu.sk* [online]. Košice: 3MONKEYS, 10.3.2017 [cit. 2017-12-05]. Dostupné z: <http://svetsportu.sk/velakrat-ju-chceli-zrazit-na-kolena-nikdy-nikomu-sa-nepodarilo>

## SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 Rodina Čáslavských (ještě bez bratra) .....	12
Obrázek č. 2 Věra Čáslavská s Evou Bosákovou během tréninku .....	15
Obrázek č. 3 Věra Čáslavská pózuje s medailemi z olympijských her z Tokia 1964 ....	19
Obrázek č. 4 Skok Jamašita, který se naučila od Japonců .....	20
Obrázek č. 5 Věra Čáslavská a Josef Odložil vystupují z letadla již jako manželé.....	29
Obrázek č. 6 Věra Čáslavská na stupních vítězů odklání hlavu od ruské vlajky .....	30
Obrázek č. 7 Celkem čtyři medaile si přivezla Věra Čáslavská z Mexika .....	30
Obrázek č. 8 Věra Čáslavská s dcerou Radkou .....	31
Obrázek č. 9 Po Věřině pravici sedí Emil Zátopek.....	32
Obrázek č. 10 Věra Čáslavská s dcerou Radkou a synem Martinem .....	37
Obrázek č. 11 Martin Odložil u soudu a svojí matkou Věrou Čáslavskou a sestrou Radkou Čáslavskou.....	42
Obrázek č. 12 Vyhlášení sportovce roku 2009 .....	45

## **Bibliografické údaje**

**Jméno autora:** Lucie Olešovská

**Obor:** Sociální a mediální komunikace

**Forma studia:** Prezenční

**Název práce:** Cesta na Olymp a dolů, vrcholy a pády neslavnější české gymnastky  
Věry Čáslavské

**Rok:** 2018

**Počet stran textu bez příloh:** 41

**Celkový počet stran příloh:** 0

**Počet titulů českých použitých zdrojů:** 10

**Počet audiovizuálních použitých zdrojů:** 6

**Počet internetových zdrojů:** 13

**Vedoucí práce:** doc. Mgr. Petr Kaňka